

• صاحب امتیاز و مدیرمسئول: غلامحسین کرباسچی • مشاوران: عباس عبدی و احمدزید آبادی، سردبیر: محمدجواد روح، سردبیر آنلاین: افشین امیرشاهی • معاون سردبیر: مهرداد خدیبر، دبیران گروه‌ها: فرزانه طهرانی (اقتصاد)، آرمین منتظری (دیپلماسی و بین الملل)، علی ورامینی (رسانه و فرهنگ)، سمیه متقی (سیاست) • الناز محمدی (جامعه)، آرش خاموشی (عکس)، هادی حیدری (طرح و کاریکاتور)، شبنم رحمتی (معاون آنلاین)، مدیر هنری: مهدی قربانی تبار • حروفچینی و ویراستاری: شهرام هادی، مدیراداری و آگهی‌ها: شاهرخ حیدری، تلفن روابط عمومی: ۸۸۷۴۹۳۵۰، تحریریه: ۸۸۷۳۵۲۰۷، آگهی‌ها: ۸۸۷۳۵۲۰۷ • نشانی: خیابان شهید بهشتی، خیابان پاکستان، کوچه دوازدهم، پلاک ۱۸، لیتوگرافی و چاپ: همهمین، توزیع: نشر گستر امروز نوین • تلفن: ۰۲۱-۹۱۳۰۴۱۴۲

در میز انسن مτρο

رضا صائمی

خبرنگار گروه فرهنگ

سال‌ها پیش که تازه مترو راه اندازی شده بود، برای اولین بار که برای استفاده از مترو وارد فضای ورودی ایستگاه شده بودم، از زیبایی و توسعه شهری - صنعتی در کشور به شوق آمدم و حس شیرینی داشتم اما زمانی که قطار از راه رسید و درب‌های آن باز شد چنان در فشار و هجوم مسافران به درون واگن پرتاب شدم که همه آن شیرینی به یکباره تلخ شد و شوق از سرم پرید. با خودم گفتم چطور ما که خیلی زود جوگیر می شویم لاف‌قل به خاطر حفظ کلاس و پرستیژ محیط هم که شده کمی مدنی تر رفتار نمی کنیم! یادم آمد که از منظر جامعه‌شناسی وقتی میان تکنولوژی و فرهنگ متناسب با آن فاصله می افتد، تاخیر فرهنگی رخ می دهد بدین معنی که تکنولوژی و مظاهر مدرنیته وارد یک جغرافیای فرهنگی می شود اما همیشه صحیح بهره گیری از آن به کار برده نمی شود، لذا امیدوار شدم چند سال دیگر که این تکنولوژی جدید هم جا افتاده به عنوان بخشی از فرهنگ روزمره جامعه در آمد به تدریج این تاخیر فرهنگی از بین می رود و تناسب منطقی میان تکنولوژی و فرهنگ آن به وجود می آید، اما اکنون بعد از دو دهه از تاسیس مترو همچنان اندر خم یک کوچه ایم و اوضاع همان است که بود. ناگهان یاد جمله معروف مک لوهان افتادم که گفته بود: رسانه همان پیام است به این معنی که تکنولوژی یک ابزار صرف نیست و با ورود آن به جغرافیای خاص، فرهنگ بر ساخته آن نیز در سطح جامعه اشاعه می یابد. حالا نسبت به این تفکر دچار تردید شده ام! چرا پس از این همه سال از تاسیس مترو همچنان مشکلات فرهنگی استفاده از آن به شکل معقول و منطقی نهداینه نشده است؟ یکی از دلایل مهمی که می توان برای تبیین این مسئله بر شمرد این است که وقتی تکنولوژی محصول طبیعی تاریخ یک سرزمین نباشد و از دل فرهنگ آن جامعه بر نخاسته باشد، تاخیر فرهنگی به درازا می کشند مگر اینکه آن پدیده وارداتی چنان با نظام اجتماعی - فرهنگی سرزمین مقصد بیامیزد و نهداینه شود تا به اصطلاح نوعی ادغام و تقاضم فرهنگی صورت بگیرد. از سوی دیگر فرهنگ زیست جمعی نیز باید به عنوان یک ارزش عام مورد پذیرش جامعه قرار بگیرد تا هر شهروندی رفتار اجتماعی خود را به عنوان یک هنجار اخلاقی ارزشیابی کند. در این صورت احترام به قانون و رعایت مقررات یک تکنولوژی بدون توجیه و تاکید در سطح جامعه محترم شمرده می شود. تعارض و تضادهای اجتماعی میان سنت و مدرنیسم دقیقاً در چگونگی بهره گیری از تکنولوژی مدرن خود را نشان می دهد، وقتی فن آوری خاصی وارد کشور می شود یعنی آن صنعت و تکنولوژی به عنوان یک پدیده مثبت هر چند بیگانه مورد پذیرش فرهنگی قرار گرفته است، لذا کنش‌های استفاده از آن نیز استفاده و خودباختگی فرهنگی تلقی نمی شود. بنابراین آموزش رفتارهای صحیح در ارتباط با تکنولوژی مدرن یک ضرورت اخلاقی به حساب می آید. البته گاهی کمبود امکانات و عدم تناسب میان عرضه و تقاضا در دسترسی مردم به تکنولوژی‌های جدید نیز در فقدان فرهنگ بهره‌وری از آن تأثیر سو می گذارد و از هنجارمندی رفتار اجتماعی در سطح جامعه و فرهنگ عمومی جلوگیری می کند. قطعاً اگر قطارهای مترو متناسب با جمعیت مسافرنانی باشند که روزانه از آن استفاده می کنند، شاهد برخی نابهنجاری‌های رفتاری در فرهنگ جمعی نخواهیم بود یا دست کم نهداینه شدن فرهنگ استفاده از وسایل ارتباط جمعی تسریع خواهد شد؛ گرچه تحلیل رفتارهای اجتماعی مسئله پیچیده‌ای است و عوامل و عناصر متعددی در شکل گیری آن تأثیر دارد. فرضاً وضعیت اقتصادی جامعه، سطح بهداشت روانی افراد، تنوع فرهنگی و قومی، طبقات اجتماعی و شغلی هرکدام می توانند به نوعی در چگونگی استفاده از مترو به عنوان یک دستاورد صنعتی مؤثر باشد.

از دکتر تا تا کسی در یک اپ

بررسی گزارش عملکرد گروه اسنپ و آماری که ارائه داده است

امیرا حسینی

خبرنگار گروه فناوری

گزارش عملکرد کسب و کارها از این حیث که به شفافیت و در دسترس قرار گرفتن داده‌ها کمک می کند، همچنین می تواند مرجعی برای تحلیل و بررسی رفتار جامعه باشد، اهمیت دارد. در همین راستا، گروه اسنپ به عنوان یکی از شناخته شده ترین کسب و کارهای فناوری محور که بخش بزرگی از جامعه از خدمات آن استفاده می کنند، گزارش عملکرد خود در سال ۱۴۰۲ را منتشر کرده است. در این گزارش مفصل، تلاش شده تا تصویر روشنی از فعالیت‌های این سوپر اپ در دسترس عموم قرار گیرد. از اسنپ خودرو که قدیمی ترین بخش این سوپر اپ است تا بخش‌های متأخرتری مانند اسنپ پی، اسنپ شاپ، اسنپ دکتر و...

سید ۱۴۳ میلیارد دلاری مسئولیت اجتماعی

اگر کاربر این سوپر اپ باشید، احتمالاً با این گزینه مواجه شده‌اید که می‌توانید با استفاده از امتیازهای درون برنامه‌ای خود در طرح‌های نیکوکاری مختلف شرکت کنید. ایجاد این امکان، بخشی از مسئولیت اجتماعی گروه اسنپ است، اما همه آن نیست. این شرکت از حیث موضوعی، فعالیت‌های خود در حوزه مسئولیت اجتماعی را در «معافیت‌ها و تخفیف‌ها»، «نیکوکاری» و «دسترس پذیری» تعریف و مجموع ارزش اختصاص داده شده به مسئولیت اجتماعی در سال ۱۴۰۲ را بیش از ۱۴۳ میلیارد تومان اعلام کرده است. بر اساس این گزارش، اسنپ خودرو از سال ۱۳۹۶ و در راستای مسئولیت اجتماعی خود، طرح معافیت از کمیسیون، ویژه کاربران راننده دارای معلولیت، جانبازان، ایثارگران و خانواده شهدا را فعال کرده و به شکل دوره‌ای نیز در همکاری با سازمان‌ها و انجمن‌ها، گروه‌های مختلفی از کاربران راننده را به این طرح افزوده است. به عنوان مثال در همکاری با انجمن ام اس ایران، کاربران راننده مبتلا به این بیماری از خردادماه ۱۴۰۱ تا اسفندماه ۱۴۰۲ از این معافیت بهره برده‌اند. متضاد بر این، اسنپ طرح مشابهی را با همکاری انجمن تالاسمی ایران از بهمن ماه ۱۴۰۲ کلید زده که همچنان ادامه دارد. ارزش کل معافیت از کمیسیون بیش از ۲۰ هزار راننده‌ای که مشمول این طرح می‌شوند، بیش از ۱۱۵ میلیارد تومان در سال ۱۴۰۲ بوده است. این شرکت همچنین تخفیف‌های ویژه‌ای را برای کاربران مسافر در سال ۱۴۰۲ در نظر گرفته که شامل تخفیف ویژه مؤسسات نیکوکاری، سفر درمانی رایگان برای خیریه پزشکی نوین و تخفیف به مقصد رویدادهای نیکوکاری بوده است. ارزش کل این تخفیف‌ها بیش از ۲۲۶ میلیون تومان برآورد شده است. نیکوکاری کلاب نیز برای مشارکت کاربران اسنپ در طرح‌های نیکوکاری از فروردین ماه ۱۴۰۰ به این سوپر اپ اضافه شده که چنان‌که گفته شد، کاربران می‌توانند در ازای امتیازهایی که به سبب استفاده از این برنامه کسب می‌کنند، مبلغ مشخصی را به مؤسسات نیکوکاری واریز کنند. ارزش کل طرح‌های نیکوکاری کلاب در سال ۱۴۰۲ بیش از ۴/۵ میلیارد تومان اعلام شده است. همچنین بر اساس داده‌های این گزارش، ارزش کل طرح‌های حمایت اجتماعی گروه اسنپ در سال ۱۴۰۲ بیش از ۱۰ میلیارد تومان بوده و شامل مواردی چون ساخت مدرسه در روستایی که بزرگترین، بزرگترین راننده با استعداد، مشارکت در طرح توسعه گروه‌های خودیار زنان در چهارپارو و دشتیاری، برگزاری دوره مهارت افزایی در مناطق کم‌برخوردار و... بوده است.

هر که باشی پیش، برفش بیشتر

هر چند اسنپ روزگاری کار خود را به عنوان استارت‌آپی نوپا آغاز کرد، اما طولی نکشید که توانست به یکی از شرکت‌های نوآور معظم بدل شود. هرچه کسب و کاری بزرگ‌تر بوده و داده‌های بیشتری از کاربران در اختیار داشته باشد، گزینه سوسه انگیزتری برای هرکن و کلاهبرداران خواهد بود. در نتیجه حفظ و حراست از داده‌ها و مسئله امنیت سایبری این شرکت‌ها اهمیت ویژه‌ای دارد. گروه اسنپ در گزارش سال خود و در بخش امنیت سایبری به مسئله هک اسنپ فود در زمستان ۱۴۰۲ و درس‌هایی که این رخداد برایشان داشت، اشاره دارد. آنها با مرور این نکته که برای چهار چهر اصل امنیت سایبری

شامل راهبری، حکمرانی شرکتی، فرآیندها و ابزارها و آگاهی‌سانی و آموزش برنامه‌هایی دارند، در گزارش خود به اقداماتی که در جهت حفظ و حراست از داده‌های کاربران انجام داده‌اند، پرداخته‌اند. به عنوان مثال این سوپر اپ امکان حذف حساب کاربری در اسنپ خودرو، اسنپ دکتر، اسنپ شاپ و اسنپ پکس را فراهم کرده، داده‌های پزشکی کاربران اسنپ دکتر پس از ۲۴ ساعت از این پلتفرم حذف می‌شوند و در سیاست حریم خصوصی با هدف انطباق با الزامات قانونی، بازنگری‌هایی انجام شده است. این شرکت در نظر دارد تا در ادامه امکان حذف حساب کاربری را در سایر سرویس‌های گروه اسنپ فراهم کند، همچنین در حال برنامه‌ریزی برای رمزنگاری داده‌های حساس کاربران است. همچنین برنامه باگ‌بانتی که در جهت تقویت ساختار امنیت داده از اواخر سال ۱۳۹۸ شروع شده، در سال ۱۴۰۲ گسترش پیدا کرده است. به گواه این گزارش، در برنامه باگ‌بانتی گروه اسنپ، چهار سطح از متوسط تا حیاتی تعریف شده که در بخش حیاتی، پاداش پیدا کردن آسیب‌پذیری‌ها ۱۵۰ میلیون تومان است.

اسنپ خودرو؛ همراه قدیمی

بر اساس این گزارش، تعداد کل کاربران سوپر اپ اسنپ بیش از ۷۲ میلیون نفر اعلام شده که حدود ۱۰ میلیون نفر از آنها در سال ۱۴۰۲ به این سوپر اپ اضافه شده‌اند. آمار ارائه شده در قدیمی‌ترین بخش این سوپر اپ، یعنی اسنپ خودرو نیز قابل تأمل است. به گواه این گزارش، سهم بازار تاکسی‌های اینترنتی از کل سفرهای درون شهری بین ۵/۵ تا ۶ درصد است که از این میزان، ۹۲ درصد سهم بازار اسنپ خودرو است. تعداد کاربران مسافر فعال در سال ۱۴۰۲ قریب به ۳۲ میلیون نفر اعلام شده و رشد رکورد سالانه سفرها نسبت به سال گذشته ۲۰/۴۱ درصد بوده است. بیش از یک میلیون و ۲۷۶ هزار سفر در سال ۱۴۰۲ توسط اسنپ خودرو انجام شده که بیشتر آنها در شهر تهران اتفاق افتاده است. همچنین این پلتفرم در سال ۱۴۰۲ بیش از ۲/۳ میلیون کاربر راننده فعال داشته و اسنپ خودرو با همراهی این رانندگان سبب شده‌اند در مجموع کاربران مسافر بیش از ۵۲۳ ساعت از زمان خود را در اسنپ بگذرانند و مجموع مسافت طی شده در این سفرها، بیش از ۱۱ میلیارد و ۸۷۱ میلیون کیلومتر برآورد شده و متوسط زمان قبول سفر از سوی راننده ۲۲ ثانیه عنوان شده است. پردرآمدترین کاربر راننده در سال ۱۴۰۲ با انجام ۸۷۹۸ سفر، ۶۷۵ میلیون تومان درآمد داشته و فعال‌ترین کاربر راننده زن، ۱۳۵ سفر را به ثبت رسانده است. اسنپ خودرو در بخش باشگاه رانندگان خدماتی را به کاربران راننده خود عرضه می‌کند که در این بخش، ارزش طرح‌های تشویقی در سال ۱۴۰۲، ۱/۷ میلیارد تومان بوده است. بیش از هفت هزار کاربر راننده از خدمات باشگاه رانندگان اسنپ استفاده کرده‌اند که شامل خدمات خودرویی، درمانی، رفاهی و تفریحی می‌شود. همچنین ارزش‌های وام‌های اعطاشده به کاربران راننده در سال ۱۴۰۲، ۱۵ میلیارد و ۲۵۰ میلیون تومان بوده است.

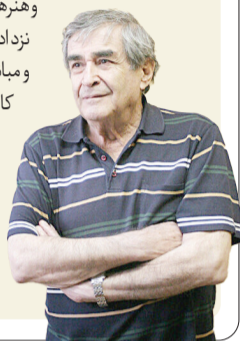
محبوب‌ترین سفارش آنلاین دارو

در دورانی که شیوع ویروس کرونا سبب می‌شد افراد حتی از حضور در مطب دکتر نیز واهمه داشته باشند، اهمیت سرویس آنلاینی که بواسطه آن بتوان با انواع پزشک متخصص ارتباط گرفت، بیش از هر زمان دیگری روشن شد. درست است که از آن شرایط بحرانی عبور کرده‌ایم، اما همچنان افراد به دلایل مختلف ممکن است امکان یا تمایل دریافت ویزیت حضوری را نداشته باشند. سرویس اسنپ دکتر که خدمات مشاوره آنلاین پزشکی و روان‌شناسی، سفارش آنلاین دارو، امکان خرید محصولات بهداشتی، درخواست ویزیت پرستار و پزشک در منزل و انجام آزمایش در منزل را ارائه می‌دهد، با نگاه به این نیازها ایجاد شده است. بر اساس گزارش سال ۱۴۰۲، سفارش آنلاین دارو محبوب‌ترین سرویس این بخش بوده و تخصص زنان و زایمان بیشترین درخواست مشاوره پزشکی را داشته است. سفارش‌های ارسال شده در سرویس تهیه آنلاین دارو (داروخانه)، درخواست‌های ثبت شده در سرویس مشاوره آنلاین پزشکی و روان‌شناسی و فروش در سرویس فروشگاه محصولات آرایشی و بهداشتی بهترتیب ۷۲، ۲۴ و ۸۹۷ درصد رشد را در سال گذشته به ثبت رسانده‌اند. در این سال ۲۱۲۰ پزشک عمومی، متخصص فوق‌متخصص در اسنپ دکتر به ارائه خدمت پرداخته‌اند. گزارش سال ۱۴۰۲ گروه اسنپ، آمارهای گوناگون دیگری از بخش‌های مختلف این سوپر اپ منتشر کرده و در دسترس عموم قرار داده است.

چهره

سالمرگ بزرگ تئاتر ایران

۱۲ سال پیش که حمید سمندریان در روز ۲۲ تیرماه ۱۳۹۱ در ۸۱ سالگی صحنه را برای همیشه ترک کرد، یادنامه‌های گوناگونی برای تقدیر از این استاد مسلم تئاتر ایران منتشر شد. اکثر نگارندگان او را «پدر تئاتر نوین ایران»، «بزرگ بزرگان قبیله تئاتر ایران» و «استادی بی‌بدیل» خواندند و ضمن اشاره به تحصیلات و فعالیت‌های تئاتری سمندریان در آلمان، از تلاش‌های او برای ارتقای هنر نمایشی در ایران قدر دانی کردند و فقدان او را ضایعه‌ای بزرگ برای هنر نمایشی خواندند. حمید سمندریان، مولدرادیه‌شتم ماه ۱۳۱۰ بود. او فعالیت‌های تئاتری‌اش را زمانی که در دوره متوسطه تحصیل می‌کرد آغاز کرد و پس از اتمام دوره دبیرستان، به دانشگاه صنعتی برلین رفت و ادامه تحصیل داد، اما بعد از آن وارد کنسرواتور عالی موسیقی و هنرهای نمایشی هامبورگ شد. سمندریان شش سال نزد ادوارد مارکس، یکی از استادان برجسته تئاتر اصول و مبانی کارگردانی و بازیگری را فراگرفت و همزمان به کار حرفه‌ای تئاتر در آلمان پرداخت و پس از آن به دعوت اداره هنرهای دراماتیک به ایران بازگشت. سمندریان فعالیت‌های خود را به شکل پیوسته در عرصه تئاتر پی گرفت، کلاس‌های بازیگری و کارگردانی دایر کرد و این فعالیت‌ها تا آخرین روزهای عمرش ادامه داشت.

کتابخانه

قربانیان بی نام و نشان

کتاب «نکته جزئی» نوشته عدنیه شبلی، با ترجمه سارا مصطفی پور در ۱۱۲ صفحه و با قیمت ۹۰ هزار تومان توسط انتشارات ققنوس منتشر شده است. عدنیه شبلی، نویسنده و استاد دانشگاه فلسطینی است. «آثار حس» و «نکته جزئی» او در ایران ترجمه و منتشر شده‌اند. کتاب «نکته جزئی» شبلی، با زتاب تجاوز و قتل است که سربرازان اسرائیلی در سال ۱۹۴۹ مرتکب شده‌اند و قربانی یک زن جوان فلسطینی بی‌نام است. این زن نامی ندارد، همانند تعداد بی شماری از زنان گمنام دیگری که مورد ستم قرار گرفته‌اند و هیچ‌گاه کسی داستان و صدایشان را نخواهد شنید. زائر داستان در ابتدا جنایی به نظر می‌رسد، اما هر چه پیش می‌رود، عجیب‌تر و تاریک‌تر می‌شود و روایتی از فرماندگی و تکرار تاریخ ارائه می‌دهد. او در این کتاب از درد، ترس، خشم، مقاومت، انزجار، تهی گشتن از خصایل انسانی و اینکه چگونه رویدادهای گذشته می‌توانند ناخواسته در آینده تأثیر بگذارند، می‌گوید و تشویش مداوم و از خودبیگانگی را نمایان می‌سازد.

نکته جزئی

نویسنده:

عدنیه شبلی

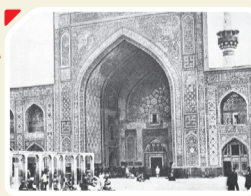
مترجم:

سارا مصطفی پور

انتشارات: ققنوس

تاریخ

واقعه گوهرشاد

واقعه مسجد گوهرشاد یا قیام گوهرشاد از وقایع دوران حکومت رضاشاه و نخست‌وزیری محمدعلی فروغی در دوران پهلوی است که در ۲۱ تیرماه ۱۳۱۴ رخ داد. خیزش مردم در جریان این واقعه، در اعتراض به اجباری شدن بر سر نهادن کلاه شاپو توسط حکومت مرکزی رخ داد و به کشته شدن بیش از ۱۰۰ نفر انجامید. در سال ۱۳۱۴ دستور جایگزینی کلاه‌های رایج با کلاه شاپو صادر شد ولی در اجرای این دستور در مشهد میان استاندار و نایب التولیه آستان قدس رضوی اختلاف پیش آمد. در واکنش به این موضوع، علمای مشهد آیت‌الله قمی را روانه تهران کردند تا با شاه درباره این بخشنامه مذاکره کند. آیت‌الله قمی اما به محض ورود به تهران دستگیر و ممنوع الملاقات شد. روحانیون مشهد در مقابل مردم را دعوت به اعتصاب و تحصن در مسجد گوهرشاد کردند و خود نیز به سخنرانی روزانه برای مردم متحصن مشغول شدند. در میان این روحانیون شیخ محمدتقی پهلول، زبانی تند و صریح داشت و در تهییج مردم مؤثر بود. در نهایت در روز ۲۱ تیرماه دستور حمله به متحصنان صادر شد و نیروهای نظامی وارد مسجد شدند.